

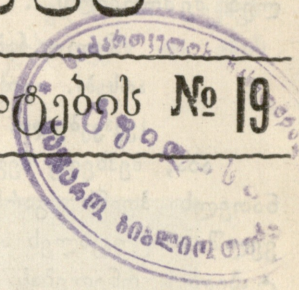
სასაღსო გაზეთი

სურათებიანი დამატება

გაზეთის № III.

კვირა, 19 სექტემბერი 1910 წ.

დამატების № 19

ყანიდან. — სურათი ჰედისა.

ლ ა ნ ლ ი ა

დრამატიული ნაწარმოები ოთხ ნაწილად.

(შემდგომი *)

მ ე გ ო ბ ა რ ი

ოპ., მჯერა, მჯერა!

ჩემი ეჭვი, ვატყობ, სუსტია შენი ღიადი რწმენის წინაშე

*) იხ. სურათებიანი დამატება № 18.

ლ ა ნ ლ ი ა

დაა, ეგერა! მე მტკიცედ მჯერა, რომ გავხდები ხვალ შემომქმედი.

მე შეეკმნი მრავალ ქანდაკებათ ჩემის მარჯვენით, იმათ-ში შთაგებერ მთელის ნიჭით სამშობლოს სულსა, შიგ გავა-ცოცხლებ ჩემი ერის გულისა ძგერას და მკვდარსა ქვასა, ცივსა, მაგარსა დედაწყებინებ თიჯოს სიკოცხლეს და ამით იგი კაცშიაც აღძრავს ნამდვილ სიკოცხლეს, ზე-აღტა-ცებას.

ჩემ უძვირფასეს შემონაქმედო საშობლოს ვუძღვნი. იმის დიდების ტაძარს შევსძენ მეც რამ ღვთაებას და მით უკვედვ კყოფ მე სამშობლოს სახელს, დიდებას.

რაკი გავითქვამ მე სახელსა ხელოვანობით, მაშინ ყოველგან ფას დასდებენ ყოველ ჩემ ნაშრომს და მრავალი მხრით ზომმართავენ, საქმეს მომცემენ. მეც ფულად ვაქცევ ზოგიერთსა ჩემსა ქმნილებას. ფულით კიდევ ავაგებ სკოლებს, გავიყვან არხებს, მით ავაყვავებ სამშობლო მხარეს. მე არ დავზოგავ ფულსა, არც შრომას, ყველას მოვახმარ სამშობლოს მკობას.

ოჰ, მეგობარო! მე უკვე ვხედავ ჩემ სამშობლოს ცრემლებს შეშრობილს...

მაღალ ნაპრაფზე ვითა მთაჲრე ამობრწყინდება ნაზი ასკება. იგი ღანდას ოცნება აჩის, მისი სამშობლო ეუვაგებუდი.

აბა, შეჭხედე მეგობარო, მის ნეტარსურათს. იმისი შუქი ნათელსა ჰფენს გარს არე-მარეს! მისი სინორჩე მთა და ველში სიციცხლეს აღზნებს! მის აყავება გარშემო ჰქენს ტკბილ სურნელებას.

პეტერბურგის უნივერსიტეტის სტუდენტი-იურისტი
ალექსანდრე ახმეტელაშვილი
რომელმაც საფრენი მანქანა მოიგონა.
(იხ. „სახალხო გზეთის“ დღევანდელი ნომერი).

ის რა ძალაა საიდუმლოდ მასში მფეთქავი! რამე შუქია, ქარიშხალი, თუ სურნელება, ან რამ სინაზი, საოცნებო მიმზიდველობა ესე რომ აღძრავს ჩემ გულს ნორჩისა სასიყვარულოდ, რაღაც ქსელს აბამს, მასში ჰხლართავს ჩემსა ოცნებას! რაღაც გრძობას ჰქსოვს, მასში ჰბადავს ახალსა წყურვილს. თვისკენ მიწოდებს, მიმზიდავს მის მონად ქცეულს. ჰსურს ჩამიხუტოს, მეც მსურს ჩავეკრა, დავკარგო გრძობა, ოღონდ ვიცოდე, რომ მის ხელში ვკარგავ გონებას; მე მას მივანდობ ჩემ გულ-გრძობას, მთელ ჩემ ქონებას.

მე აღარ მესმის ეს არსება სით მოფრენილა, ვისმა სურვილმა, რა განგებამ აქცია ხორცად და შიგ ჩაჰბერა ღვთაებრივი სული და ძალა!

მ ე გ ო ბ ა რ ი

ნუჯად, წენარად.

ეგ მოაფრინა შენმა ოცნებამ. ეგ თვითვე არის შენი ოცნება.

ლ ა ნ დ ი ა

ნეტავ ვიცოდე, ოცნებაა თუ სინამდვილე ესე წარმტაცი, მიმზიდავი, ტურფა არსება.

ის ვილა იყო რომ მენჩენა ძაძით-მოსილი! აგერ სამშობლო ნათელ-მფენი, აყვავებულ; მეც იმას შევესტრფი, მას შევხარო აღტაცებული, მე მას ვემთხვი თყვანსა ვსცემ გრძობით აღვსილი.

გაქანება ნაპრაფისკენ, ჰსურს ჩაესუტოს, მაგრამ ოცნება წამსვე ჰქრება, როგორც სიზმარი.

სად გაჰქა! რა იქნა! ესე სწრაფად! ესე უკვალოდ!..

ნუ თუ სულ ყველა მიმზიდავი, სიამის მგვრელი უნდა ჰქრებიადეს ვთ სიზმარი სიზმარად ნახულა. ვერც კი მათსწრობს, რომ მოუძღვნას გრძობით სალამი ჭანზრახვაშივე მსწრაფლ იქცევა ის მოგონებად.

ნუ თუ ვარსკვლავნიც ჩაჰქრებიან, ჩაბნელებიან მაღალ დაჰკარგვენ სხივონობას, სინაზით კრთომას და უკვალოდ შთაინთქებიან წყვდადში, ბნელში, თუ კაცს ოდემე ეღარსება იმათთან მიწდომა?

ჰმუნვა მოცული ჯაყრდნობა კვდის გამოანკვეთს. უიმედობა თითქმის უცნოე შემოჰქრავს ტაღას და ვით ნაზ უვაჯიღს ნაზადვე ზრდიღს თავს ახრვეინებს.

სასწარვეთამ ვით გრიგაღმა ერთი დაჰბუნა, მოუდრედად ფრთა შემოჰქრა მის აღტაცებას და აგრძობინა თვისა ძალა ძაღის მომხმობი, გულში სწვდა ისრად მომხმეულად, გრძობის მწამეულად. ვით შავი ჩიტი გააფრინა მის გონებაში და მას სინათლეს მან მოჰფინა თითქმის საბნელე

მ ე გ ო ბ ა რ ი

როგორ შეგაპყრო ეგრე ჩქარა უიმედობამ! სირცხვილი, სირცხვილი შენ სისუსტეს, შენ სიკბაჯეს!

ლ ა ნ დ ი ა

მსიარულად მისტრიალდება.

მე არა ვწუხვარ, ნუ ღამკინი, ნუ მეგობარო! მე ამ წუხილში სიყვარულს ვგრძნობ, სიხარულს ვგრძნობ სამშობლოსადმი! მე ვით ვიკვნესებ უიმედოდ, სასოწარკვეთით, როს ჩემ მყობადში ჰქეფობს მხოლოდ ერთი იმეღა, ვით დღე-ნათელი, ღამე-ბნელი, ტრფობაში გრძნობა, როცა იმედი მიმაჩნია მთელ მომავალად.

დამაშურადივით ერთი ხარბად ამაინთქავს. ხის ძიანს მიჯდება დაქანცული დასასვენებლად. თვალს მიაპყრობს შორს გატყორცნილ უსამზღვრო სივრცეს, ფრთას აშლევანებს თვის ოცნებას შორით შორს მიფრინავს და თან ბიჭვება თითქმის სულით მასთან მქრდავი...

შორით ცქერაში, ოცნებით ფრენაში თითქმის გაერთო, დასტება, დათრო. თავდავიწყებას გაჰყვას ნავარდით, ფრთა ფრთას შემოჰქრა იმისმა კრძობამ: გამოაფრინა მისი წყურვავი უჩინრად გულში ჩანერვილ ტრფობამ.

უცნოე გაჩნდა მის გვერდით აჩის. თეთრსა სამოსში ანგელაფს ჰტავდა. სული იყო ხორცად ქცეულა თუ ხორცი სულად მოფინებულა; ქარმა მოჰქრდა, მოაფრინა რამე ოცნებამ, აღმოცენეს უვაჯიღებამ თუ მთა ან ველამ; ჩამოხრინაღდა მთის ნაკადით თუ ტუის შრიაღმა აქცია სახედ; ჰშობა ბუნების ჰკრძობინამ, თვალწარმტაცობამ თუ თვით ღანდას ტკბილ ოცნებამ ან მისმა სიჩუქემ, — არ ეტყობოდა, არ ემტნებოდა;

უნდა სხვით ამცნობდნ თათქოს უხილავ გრძობათ
წუწუწად და დედას.

წინადად შეკვერებს ოცნებაში გათუფ ღანდას
და უფრო წინადად ჩასწერელებს მას მღუშარებას.

თ ე თ რ ი თ - მ ო ს ი ლ ი

მე ვარ გრძობა, ტრფობის გრძობა, ძლევა მოსილი.
შენ ნორჩი გული სიღრმეში ვარ აყვავებული; მოწყვეტას
ვნატრობ ისევ ტრფობით, თავდავიწყებით.

მე ყვავილი ვარ ჯერ უმანკო ხელ უხლებელი, შენ
მალალ სულის სინახეში აღმოცენილი, ციურ ნამს ვნატრობ
დამეპყროს ქორფა, — უმანკოს, ცრემლებსა ვნატრობ ტრფო-
ბით მოძღვნილს, ჩემზედ დანამულს.

ლ ა ნ დ ი ა

ეს ხმა უცნობი და საუცხოვო საიდან მესმის!

მ ე გ ო ბ ა რ ი

წინადად, მტკიცედ.

ეგ სიყვარულის გრძობა არის ძლევა მოსილი, შენთან
შობილი, შენთან ნახარდი. განუყოფელი.

ლ ა ნ დ ი ა

სიყვარულის, ტრფობის გრძობა ძლევა-მოსილი! ნუ
თუ სანშობლოს სიყვარულზე ძლიერი არის.

მ ე გ ო ბ ა რ ი

შენი მამულის სიყვარული სწორედ ზღვა არის. ის
საშიშია, ძლიერია, როცა კი დღევას, როცა ბობოქრობს,
ტალღებს ისვრის და იმუქრება. როცა წყნარია, უმაწვილი-
ვით მშვიდად მძინარი, მაშინ ის მხოლოდ სიამეა თვალწინ
გაშლილი; მაშინ შენს ნავში, მასზედ მკურავში, ტბილად,
სიამით დაგვიძინება და გაიღვიძებ გამოფხიზლდები, როცა
ახლად აბობოქრდება.

ტრფობის გრძობა კი სანატრელი არსებისადმი სულ
სხვა ძალაა, სხვა სინათლე, სხვა ნეტარება. ის ჩანჩქერია,
მდინარეა და უშრობელი, მარად მღელვარე, მარად ურჩი,
დაუცხრომელი; მისი სათავე უკვალია, დაუშრეტელი, იგი
აღავსებს თვით ზღვათი ღრმითა, თვალ-უწვდენელთა.

ლ ა ნ დ ი ა

როგორც მდინარე მადლა მთიდან მოზდგავებუელი,
მეგობრის სიტუვაც ისე მძლავრად მას წარატაცებს.

და ხანს შესძახებს იგიც რაღაც ზეადტაცებში.

ის ფრთები არის მომავლადვის მხრებზედ შესხმული,
შორს რომ დააფრენს უკვდავების სამფლობელოში.

ის ყვავილია გულს რომ ავსებს სიამით, ტრფობით,
სულს რომ ამშვენებს, აფიქვებს სინახით, მკობით.

მ ე გ ო ბ ა რ ი

ის ოცნებაა სინამდვილეში, სინამდვილეა თვით ოცნე-
ბაში. ის სხივებსა ჰფენს თვით სინათლესაც და აყვავე-
ბულს უფრო აყვავებს.

ლ ა ნ დ ი ა

მერე სად იყო აქამდისინ ეს ტურფა არის?

თ ე თ რ ი თ - მ ო ს ი ლ ი

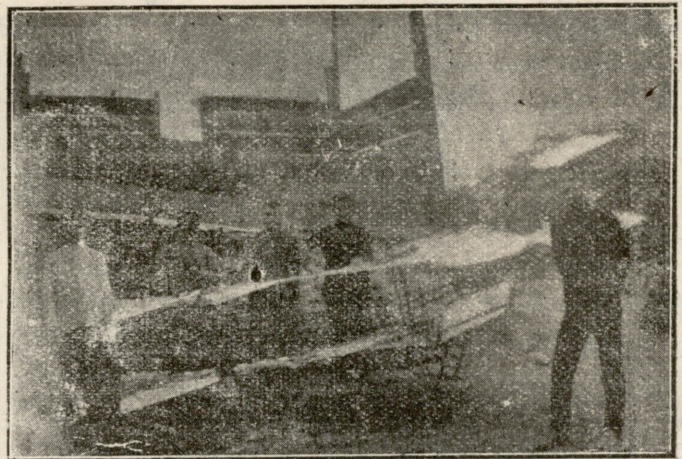
მე ჩემად, წინადად ვიზრდებოდა შენს არსებაში და
ჩემში კლივ იზრდებოდა უცხო ყვავილი-მომავალი სიხარუ-

ლი და ნეტარება. ნეტარება კი თავის გულში აყვავილებდა
მომავალ სევდის მწუხარებას, გულისა ტანჯვას. აწ გავი-
ზარდე, უკვე აყვავდი, აღარ ვეტევი შენ ფართე გულში;
გამიღე კარი. გამიშვი გარეთ, რომ შენც გაგიღო სიცოც-
ხლის კარი.

მე სიხარულით ტანჯვას შევასმევ, მწუხარებით კი
ტკბილ—ნეტარებას მთელი სიცოცხლე გაკენს-გამღერებ,
ხან ცრემლებს, მოგვრი, ხან კი გაცინებ და მომავლადვსა
ამ ქვეყნად შობილს, მარად გაფიქრებ უკვდავებაზე.

ისევ გაქვება უცნაურად, უგზო უკლოდ, როგორც
ფუკია ჰაერისაგან წარმოშობილი.

სიხუშე არის და სიწინაყე, ვით უდაბნოში. იქნებ
შაისმის მხოლოდ ღანდას გულისა ტემა და იმის
წარმტაც ოცნებათა გიჟური ფრენა.

მოდელი ა. ახმეტელაშვილის საფრენი მანქანის.

მ ე გ ო ბ ა რ ი

შენ არა გჯერა, რომ ის არის შენი გრძობაა, სატრ-
ფოს მძებნელი, მონატური და მეოცნებე?

ლ ა ნ დ ი ა

მჯერა, ჩემია ეკ ძლიერი გრძობა ტრფობისა და მე
მაკვირვებს, ნუ თუ ისე ღრმა არის გული, რომ ესე კარ-
გად იფარავდა ამ ძლიერ გრძობას?

იქნებ სხვა გრძობაც მრავლად მაქვს გულის სიღრმე-
ში, მაგრამ ჯერ კიდევ ვერ მიხილავს არ გამიცნია?

მაგრამ ერთი მწყინს მეგობარო და გულს მიტანჯავს.
ასე მგონია შევეურაცხუებ საშობლოს ტრფობას, რომ
იმის გარდა სხვა ყოფილა ჩემ გულში გრძობა.

მ ე გ ო ბ ა რ ი

ნუ გეფიქრება! ეგ ფრთებს შეისხამს შენ სხვა სიყვა-
რულს, ძალას შეკმატებს, სილამაზეს და სიდიადეს.

ლ ა ნ დ ი ა

თუ მეგობარიც მემოწმება მართლა გულწრფელად,
მაშ მეც თავს მივსცემ ამ ტკბილ გრძობის დღევას და
ქროლვას. დე, წარმიტაცოს გაშლილ ზღვაში უგზო-უკვა-
ლოდ, თვითონ იღელვოს, იბობოქროს და მეც მღელვოს.
დაე, მის ქროლვამ გამიტაცოს შორს ქვეყნისაკენ და იქ ვი-
ხილო სატრფოს მკერდზე თავდავიწყება.

ვის არ აღავსებს ტრფობის გრძობით ეს ანგელოზი
და ნეტარების სხივებს მოჰფენს საწყალ-მომავლადვს, მის-
თვის მოხარულს, მის მონატურს, მისთვის მოღიშარს!

შოკს მთის კედელზე გამოხატება ტურფა ახსება. იგი აჩინს ღანდის სტრუქტურა, მისი ოცნებით აყვავებული, უცხოელ შემკული მრავალ სიტუაციით, ესაა კი მისთან მოწოდებული.

შენა გგონია, მეგობარო, მე არ მყავს სატრფო! მე მხოლოდ გულში ვიფარავდი როგორც საუნჯეს. არც სხვას ვუძახებდი ამ სიმდიდრეს, არც მე ვხედავდი.

ეხლა კი, შენე, ვით ვარსკვლავი როგორა ბრწყინავს. სწორედ მზის სხივებს უშობიათ და მთვარის შუქზე აღზრდილა ნახად; ცისკრის ვარსკვლავსაც მის შესამკობად არ დაუზოგავს თავის სიტურფე. ჩემი ოცნებით ძლიერ-მოსილით შორს მიფრენია უცხო ქვეყნებში, იქ ნახის გრძობით მომიკრეფია ღმერთთა წალკოტში სილამაზენი და მით წარმტაცად, გულის სახარლად მე შემიმკია ოცნება-სატრფო.

მე მასში ვხედავ ხმელეთსაც, ზღვასაც, ციურ მნათობთაც, თვით ღვთაებმაც; იმასში ჰხარობს ჩემი სამშობლოც სხვაგან ტანჯული განამწარება. ის ჩემთვის მთელი სამყარო არის, მთელი მსოფლიო განუზომელი; მე მასში ვცოცხლობ იმასში ვცხოვრობ, იმასში ვხარობ და იქ ვიტანჯვი.

მ მ გ მ ბ ა რ ი

ჩემო ლანდიავ, როცა ერთს ეტრფი, სულ გავიწყდება მაშინ მეორე. როცა სამშობლოს სურათს უმზერდი, მაშინ შორს გაჰქრა სატრფოს აჩრდილი, მაშინ ის იყო შენთვის სულ ყველა, მთლად შენი აწმყო და მომავალი.

ეხლა კი სატრფოს სხივებმა შთანთქმეს შენი სამშობლოს ტანჯული სახე, თითქოს აწ სხვა ხარ, წელიწადი სხვა იყავ, ესე უეტრეც გამოიცვალე!

ხ მ ა გ უ ლ ი ს - ს ი ლ რ მ ი დ ა ნ

როგორც აჩრდილი ამოუღებია გვერდში ღანდის და ნელად მტკიცედ წასჩურჩხულებს მეგობარს ჩუქათ.

ყურს ნუ უგდებ მეგობრის სიტყვას! ვერას დაგაკლებს მისი მხილება. საითაც შენი გული მიიწევს, სიმართლმაც იქით ამობრწყინდება. შენ დაგაბნია მეგობრის სიტყვამ, მიტომ გვონია ის მართალია. მაშ მე დაგიხსნი გასაჭირიდან.

ტანჯულ სამშობლოს შენ მიუძღვნი ერთგულსა შრომას და შენ სატრფოს კი—სიყვარულით ნაყდერსა გრძობას. ისეც გაჰქრება.

ლ ა ნ დ ი ა

მეგობარო მე არ ვივიწყებ არც ერთსა და არცა მეორეს. ტანჯულ სამშობლოს მე მივუძღვნი ერთგულსა შრომას და ჩემ სატრფოს კი სიყვარულით ნაყდერსა გრძობას.

ეხლა გაჩუმდი, ხელს ნუ შემიშლი, მსურს ვეტრფილო ჩემსა ოცნებას.

როცა იმის მკერდს მივეხუტები, გული სიამით დამწყებს ძგერას, მთელ სიცოცხლეში ტრფობით აღვსილინი ნუ თუ ოდესმე დამიღამდება! ოდესმე ჩავა მზე სხივთა მფენი, მთვარე ნათელი, გრძობის აღმგზნები, ვარსკვლავნი ცაზედ მოკამკამენი სხივებ-მოცულქე—მოკომციმენი!

მე სასოებით შევსტკერ მის სახეს, ვალაპარაკებ გრძობას სიჩუქით. მე უკვე იქ ვარ იმის ხვევნაში, ნეტარებას ვგრძობ და სიხარულსა.

უეტრეც სატრფოს მომხიბლავ მკერდზე სწნდება ღანდის აჩრდილის სახით; თავდავიწყებით ჩაჰხუტებისა და ტბილ სიტყვებად აჩქეფებს გრძობას.

ლ ა ნ დ ი ა ს ა ჩ რ დ ი ლ ი

შენ ტურფა ბაგეთ მოსწყვიტე კოცნა ვით დილის

ვარდა ციური ნამი და ნახის გრძობით მომუშავენი გულს, მარად შენ მნატვრელს, ჩენით აღვზნებულს.

შენი ღუმილი ჩემთვის მთვარეა, შენი ღიმილი—მზე სხივოსანი, სახე კი შენი სამოთხედ მიმაჩნს ეგრე წარმტაცად გაბრწყინებული.

შენ გულის ცემა-ჩემი ღელვია, შენი სულის თქმა კი—ქარიშხალი, უფრო მალეღვი, შორს გამიტაცე, მხოლოდ შენ სახეს ნუ მომაშორებ.

სიტყვას ნუ მეტყვი, ნუ გამაგონებ! ოღონდ სახეს კი ნუ მომაშორებ, იქ წაფიკითხავ შენ გულში ნადებს, იღუმალ წყურვილს, სულსიკვეთებას.

ვით ბადსა მთვარეს, ვით ბედის ვასკვლავს, შესჩერება ღანდის სტრუქტურას; თითქოს შეჰხარის, თითქოს ღაცქლავს მის სინაზზე, სიღამაზე. უცხო ახსებათ თვის მოტრფიადეს ნახად მიუძღვნა წუნარი დიმიდი; თვის ნათელ სხივებს შეჰმატა სითბოდ ცნენი აღავზნა ღანდის გულში, მის სინარუდი, წუნარი სიამე გადაქცია ტბილ ნეტარებად და ნეტარება მისი შესცვალა ზედატაცებად, თავდავწყებად.

მ მ გ მ ბ ა რ ი

გეყო ოცნება, თავდავიწყება! აწ გამოფხიზლდი, ცოტა გონს მოდი!

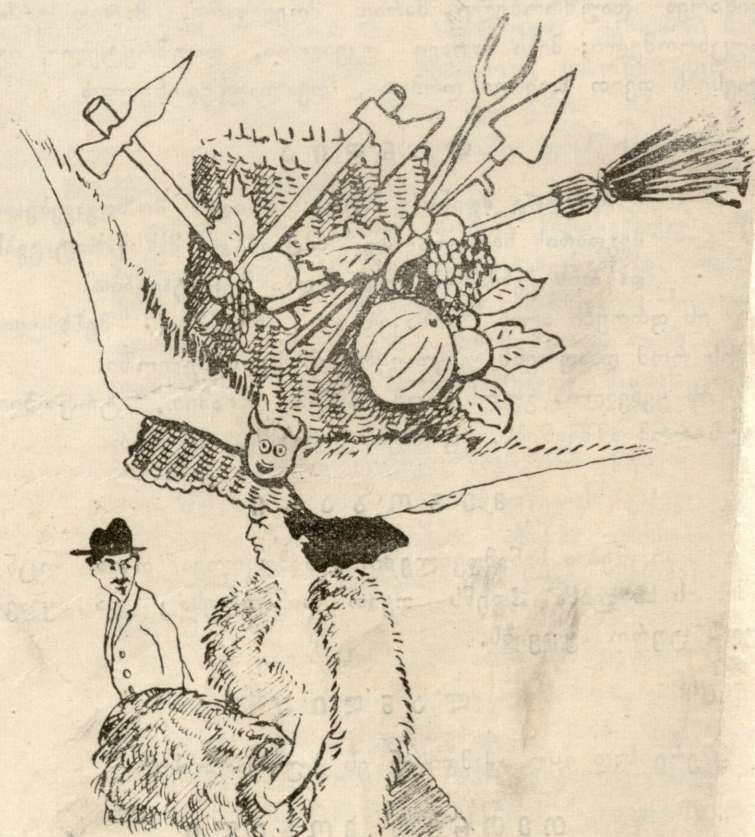
ცოტა შემკრთავი მოტრფიადება ღანდის. მისი ოცნებაც გაჰქრება წამსვე, როგორც ნიაფი, გუშინ მქროლავი, დღეს კი ჩამქრავი ჩყურჩბული,

ლ ა ნ დ ი ა

ეჰ, მეგობარო, ნეტავ ვიცილდე განგებამ რისთვის დავაკავშირა? რამე ნათელს ჰფენ შენ ჩემ ცხოვრებას თუ უფრო კიდევ მეტად მიზნებ; სასარგებლო ხარ შენ ჩემთვის რამით, თუ უფრო ტანჯვას მაყენებ მარად?

ლევ. მებრეველი.

(შემდეგი იქნება)

„ახალ მოდის შლიაპა“